

عنوان مقاله:

بازنمایی توسعه در رمان «رهش»

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهشهای میان رشته ای زبان و ادبیات فارسی، دوره 1، شماره 1 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

صغری صالحی - عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

خلاصه مقاله:

رضا امیرخانی در «رهش» توسعه نامتوازن شهری را برآمده از نگاه فن‌سالاری مدیران می‌داند و آسیبهای آن را از دید سنت‌گرایان به تصویر می‌کشد. هدف پژوهش، چگونگی بازنمایی الگوی توسعه در منازعه نگاههای سنتی و فن‌سالاری براساس روش نقد درونی و دیدگاه‌های انتقادی مکتب فرانکفورت درباره سلطه تکنولوژی بر زندگی انسان است. گفتمان سنت‌گرایی و فن‌سالاری در قالب شخصیت‌های زن و مرد داستان و تفاوت‌های هویتی آنان، متقابل بازنمایی شده است. علا نماد فن‌سالاری، مدافع توسعه تکنوکراتیک و نوسازی است. لیا نماد سنت، حامی ساختارهای گذشته و منتقد تسلط سیستم و ساختارهای مدرن بر محیط زیست است. سیر داستان، گفتمان سنت را معقول‌تر و موجه‌تر نشان می‌دهد، گرچه در برابر قدرت فن‌سالاری، ضعیف و ناموفق جلوه می‌شود؛ به‌ویژه اینکه قدرت اجرایی گفتمان فن‌سالاری، بیشتر است و سنت با چالش‌های بیشتری روبه‌روست. امیرخانی، از مصادیق توسعه تکنوکراتیک فقط به زیرساخت‌های شهری پرداخته و بلندمرتبه‌سازیها را عامل اصلی نامتوازی شهر مطرح کرده است. ایدئولوژی سنت‌گرایی نیز با آمیزه‌ای از مذهب، درویش‌مسلیکی، حس‌های نوستالژیک و دغدغه‌های زیست‌محیطی بازنمایی شده است. تمرکز بر ناکارآمدی توسعه تکنوکراتیک، خلاصه شدن آسیب‌های فرهنگی توسعه تکنوکراتیک در بی‌توجهی به برخی از آداب و رسوم قدیمی، کمرنگ بودن وجه منازعه فکری و نظام معنایی دو گفتمان، خلط مفهومی و مشخص نبودن رویکرد دقیق هریک از گفتمان‌ها، ربط منطق منفعت‌طلبی به مدیران فن‌سالار، نگرش‌ها و کنش‌های متناقض شخصیت‌ها، غفلت از معضلاتی مانند افزایش حاشیه‌نشینی، شکاف‌های طبقاتی و... داستان را با بازنمایی آشفته و ناقص از نقش گفتمان‌ها در وضعیت بحرانی الگوی توسعه شهری مواجه کرده و دورنمایی از سردرگمی در برنامه‌های توسعه ایران را نشان داده است.

کلمات کلیدی:

سنت، فن‌سالاری، توسعه شهری، مکتب فرانکفورت، رمان رهش و رضا امیرخانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1458815>

